

การทุจริตและข้อผิดพลาดในงบการเงินที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงของกิจการในทัศนคติของ
ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ : สหกรณ์ออมทรัพย์ในกำกับดูแลของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2

อังคณา ประเสริฐศรี

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

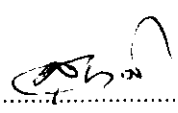
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กันยายน 2550

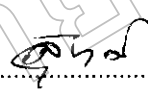
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

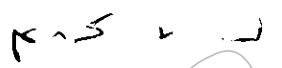
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ อังคณา ประเสริฐศรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

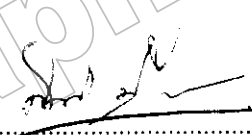
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา)

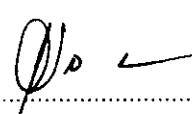
คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา)

.....กรรมการ
(ดร. สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ)

.....กรรมการ
(ดร. ศิลปชัย ปวีณพงษ์พัฒน์)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรัส นกรรจ์แดง)
วันที่ 4 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ เหล่าปรีดา ที่ปรึกษางานนิพนธ์ อาจารย์ ดร.ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ อาจารย์ ดร.ศิลปชัย ปวิณพงษ์พัฒน์ ตลอดจนคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และใส่ใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สิ่งที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และสมาชิกในครอบครัวที่ให้ความห่วงใยและเป็นกำลังใจเสมอมา คณาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และขอขอบใจเพื่อนๆทุกคน ที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้ หากงานนิพนธ์มีความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

อังคณา ประเสริฐศรี

48920829: สาขาวิชา: การบัญชี: บข.ม. (บัญชีมหาชน)

คำสำคัญ: การทุจริตและข้อผิดพลาด/ ความเสี่ยง/ งบการเงิน/ สหกรณ์ออมทรัพย์/

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ 2/ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์

อังกฤษ ประเสริฐศรี: การทุจริตและข้อผิดพลาดในงบการเงินที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงของกิจการในทัศนคติของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ในกำกับดูแลของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (FRAUD AND ERROR IN FINANCIAL STATEMENTS AFFECTING THE RISK OF ENTITIES ON THE ATTITUDES OF THE CO- OPERATIONS' AUDITOR : THE CASES OF THRIFT AND CREDIT COOPERATIVE UNDER THE GOVERNMENT OF COOPERATIVE AUDITING OFFICE AREA 2) อาจารย์ที่ปรึกษา: สุชาติ เหล่าปริศา, บข.ม., 75 หน้า ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตและข้อผิดพลาดในงบการเงินกับความเสี่ยงของสหกรณ์ ทั้งนี้ได้ศึกษาจากผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในสังกัดสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 โดยศึกษาการทุจริตและข้อผิดพลาด (ตัวแปรอิสระ) ที่อาจเกิดขึ้น 5 ตัวแปรได้แก่ การบันทึกบัญชีผิดช่วงเวลา การบันทึกบัญชีผิดประเภท การยกยอดทรัพย์สิน การบันทึกบัญชีอันเป็นเท็จ และการตกแต่งอัตราส่วนทางการเงิน ที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยง (ตัวแปรตาม) ได้แก่ ความเสี่ยงทางการเงินและความเสี่ยงทางการดำเนินงาน ทั้งนี้โดยใช้สถิติ ไคสแควร์ ทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

ผลการศึกษาพบว่า ในทัศนคติของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ การบันทึกบัญชีผิดช่วงเวลา การยกยอดทรัพย์สิน การบันทึกบัญชีอันเป็นเท็จ และการตกแต่งอัตราส่วนทางการเงินมีผลกระทบกับความเสี่ยงทางการเงินเว้นแต่การบันทึกบัญชีผิดประเภทไม่มีผลกระทบกับความเสี่ยงในด้านการสูญเสียทางการเงินแต่มีผลกระทบต่อความดำรงอยู่ของกิจการ ส่วนผลกระทบที่มีต่อความเสี่ยงทางการดำเนินงานพบว่าการบันทึกบัญชีผิดประเภท การยกยอดทรัพย์สิน การบันทึกบัญชีอันเป็นเท็จ และการตกแต่งอัตราส่วนทางการเงินมีผลกระทบต่อความเสี่ยงทางการดำเนินงาน เว้นแต่การบันทึกบัญชีผิดช่วงเวลาไม่มีผลกระทบที่ทำให้เกิดความสับสนในระบบการควบคุมภายในและไม่กระทบกับการตัดสินใจของผู้บริหาร

48920829: MAJOR: ACCOUNTING; M.ACC. (ACCOUNTING)

KEYWORDS: FRAUD AND ERROR / RISK

AUNGKANA PRASERTSRI: FRAUD AND ERROR IN FINANCIAL STATEMENTS AFFECTING THE RISK OF ENTITIES ON THE ATTITUDES OF THE CO - OPERATIONS' AUDITOR: THE CASES OF THRIFT AND CREDIT COOPERATIVE UNDER THE GOVERNANCE OF COOPERATIVE AUDITING OFFICE AREA 2. THESIS ADVISOR: SUCHAT LOAPREEDA, M.ACC. 75 P. 2007.

This research is conducted to study the association between fraud and error in financial statement and risk of the co-operation from the cooperative auditor under governance of the Cooperative Auditing Office Area 2. The impact of five types of fraud and error; untimely recognition, incorrect type recognition, thefts of assets, fictitious recognition and financial ratio manipulation is studied on financial and operating risk by Chi-square at significant level 0.05

The results indicate that excluding incorrect type recognition, untimely recognition, thefts of assets, fictitious recognition and financial ratio manipulation have no impact on financial risk in financial loss aspect but impact on going concern aspect. Incorrect type recognition, thefts of assets, fictitious recognition and financial ratio manipulation impact on operating risk.

However, untimely recognition does not place failure to the internal control system and has no impact on management decision

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
สมมติฐานการศึกษา.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	6
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	7
นิยามศัพท์.....	7
2 ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....	9
ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตและข้อผิดพลาด.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตและข้อผิดพลาดในงบการเงินที่มีผลต่อการประเมินความเสี่ยง.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	20
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	20
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
4 ผลการวิจัย.....	23
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	23
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตและข้อผิดพลาดในงบการเงินที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับความเสี่ยงของสหกรณ์.....	26
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีสหกรณ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและแนวทางแก้ไขหากพิจารณาว่ามีข้อบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาดในงบการเงิน.....	32
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตและข้อผิดพลาดในงบการเงินที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับความเสี่ยงของสหกรณ์.....	45
5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปผลการศึกษา.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	67
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	67
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	69
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	75

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการศึกษา ระยะเวลาในการศึกษา 6 เดือน.....	22
2 แสดงจำนวนค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่ง.....	23
3 แสดงจำนวนค่าความถี่ ค่าร้อยละ การทุจริตและข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น.....	26
4 แสดงจำนวนค่า Pearson Chi-Square ความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตและข้อผิดพลาด ในงบการเงินที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับความเสี่ยงของสหกรณ์.....	28
5 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบ บัญชีไม่เกิน 10 ปี จำนวน 23 ราย และมีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบบัญชีเกิน 10 ปี จำนวน 40 ราย เกี่ยวกับข้อผิดพลาดในงบการเงินที่ได้จากการวิเคราะห์ เปรียบเทียบนั้นสามารถนำไปสู่การตรวจพบการทุจริตและข้อผิดพลาดได้หรือไม่.....	32
6 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบ บัญชีไม่เกิน 10 ปี จำนวน 12 ราย และมีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบบัญชีเกิน 10 ปี จำนวน 37 ราย เกี่ยวกับข้อผิดพลาดในงบการเงินที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ นั้นสามารถนำไปสู่การตรวจพบการทุจริตและข้อผิดพลาดได้จริงเพราะเหตุใด.....	33
7 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี จำนวน 45 ราย และระดับเจ้าหน้าที่ 18 ราย เกี่ยวกับข้อผิดพลาดในงบการเงินที่ได้จาก การวิเคราะห์เปรียบเทียบนั้นสามารถนำไปสู่การตรวจพบการทุจริตและข้อผิดพลาดได้หรือไม่.....	35
8 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีตำแหน่งนักวิชาการ จำนวน 39 ราย และระดับเจ้าหน้าที่ จำนวน 10 ราย เกี่ยวกับข้อผิดพลาดในงบการเงินที่ได้จาก การวิเคราะห์เปรียบเทียบนั้นสามารถนำไปสู่การตรวจพบการทุจริตและข้อผิดพลาด ได้จริงเพราะเหตุใด.....	36
9 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบ บัญชีไม่เกิน 10 ปี จำนวน 23 ราย และมีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบบัญชีเกิน 10 ปี จำนวน 40 ราย พิจารณามีข้อบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาดในงบการเงิน ท่านจะดำเนินการ อย่างไร.....	38

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี จำนวน 45 และระดับเจ้าหน้าที่ 18 ราย พิจารณามีข้อบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาดในการเงิน ท่านจะดำเนินการอย่างไร.....	40
11 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้สอบที่มีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบบัญชีไม่เกิน 10 ปี จำนวน 23 ราย และมีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบบัญชีเกิน 10 ปี จำนวน 40 ราย เกี่ยวกับการใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อใช้ในการสอบทานงบการเงิน.....	42
12 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้สอบบัญชีตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี จำนวน 45 ราย และเจ้าหน้าที่ 18 ราย เกี่ยวกับการใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อใช้ในการสอบทานงบการเงิน.....	43
13 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีผิดงวดเวลาที่มีผลกระทบกับความเสี่ยงทางการเงิน.....	46
14 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีผิดประเภทไม่มีผลกระทบกับความเสี่ยงทางการเงิน.....	47
15 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการยกยอดทรัพย์สินมีผลกระทบกับความเสี่ยงทางการเงิน.....	48
16 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีอันเป็นที่มิผลกระทบกับความเสี่ยงทางการเงิน.....	49
17 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการตกแต่งอัตราส่วนทางการเงินมีผลกระทบกับความเสี่ยงทางการเงิน.....	50
18 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีผิดงวดเวลาที่มีผลกระทบกับความเสี่ยงทางด้านการดำเนินงาน.....	51
19 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีผิดประเภทไม่มีผลกระทบกับความเสี่ยงทางด้านการดำเนินงาน.....	53
20 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการยกยอดทรัพย์สินมีผลกระทบกับความเสี่ยงทางด้านการดำเนินงาน.....	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีอันเป็นเหตุมีผลกระทบกับความเสี่ยงทางด้านการดำเนินงาน.....	57
22 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการทุจริตและข้อผิดพลาดในการตกแต่งอัตราส่วนทางการเงินมีผลกระทบกับความเสี่ยงทางด้านการดำเนินงาน.....	58
23 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	59

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University